

NAŠ GLAS

hp DROGA
PREHRAMBENA INDUSTRIJA n.s.o. PORTOROŽ

INTERNA IZDAJA

»Naš glas« izdaja delovna organizacija HP Droga, Portorož. List urejuje uredniški odbor skladno s predpisi. Predsednica uredniškega odbora Sonja POZAR. Odgovorna in glavna urednica Albina SKAPIN. Tiska ZGP Primorski tisk, TOZD Tiskarna Jadran 1982, v nakladi 2500 izvodov. List dobijo člani kolektiva brezplačno.

LETO XXIV.

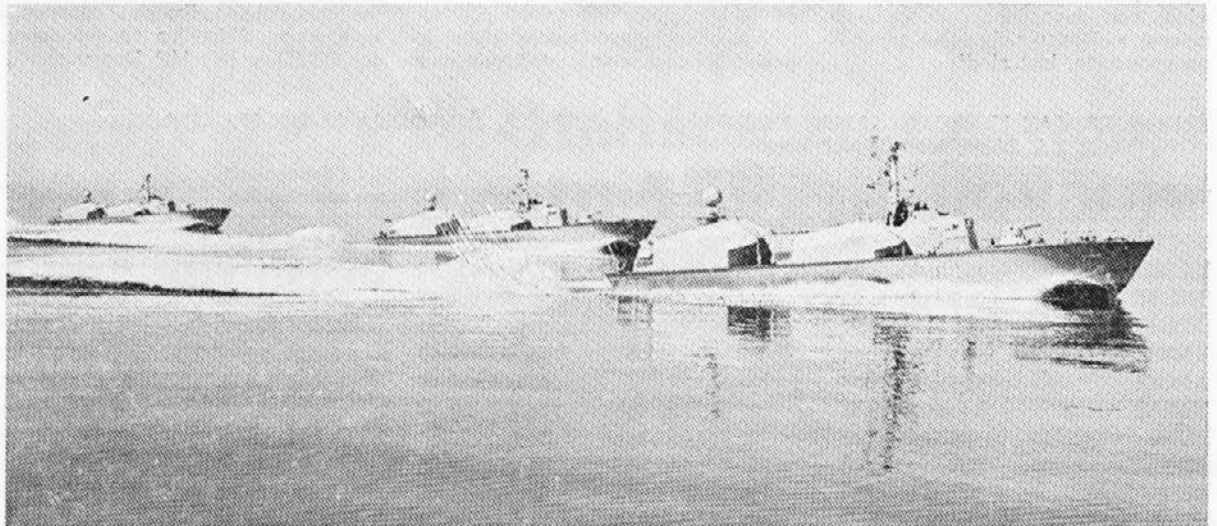
PORTOROŽ, AVGUST 1982

ŠTEVILKA 3

OB 40-LETNICI VOJNE MORNARICE

Dobro se spominjam, ko smo se leta 1942 v Glamoču pogovarjali o naši mornarici. Morda bi tedaj mnogi, ki niso poznali našega človeka, našega borca smatrali kot kakšno avanturo to, kar se je tedaj organiziralo na Jadranskem morju, na katerem je vladal močan in nevaren okupator. Za človeka, ki ni poznal jekleno srce naših ljudi, bi res mislil, da je avantura z lesenimi čolni se boriti in dajati nevarne udarce sovražniku. Takrat smo bili trdo prepričani, da je to začetek naše mornarice. Tedaj smo verjeli, da bo naša prva mornarica sestavljena iz lesenih čolnov ali z ljudmi z jeklenimi srci in da bo ta mornarica uspela izpolniti vse naloge, katere so bile pred njo in da bo v tem času iz nje zrastle močna flota, taka, ki odgovarja naši SFRJ.

(Tito — 1946. leta)

Leseni čolni so ostali le v spominu

ROJENA V REVOLUCIJI

JUGOSLOVANSKA VOJNA MORNARICA kot del oboroženih sil v SFRJ je rojena v socialistični revoluciji. Vojna na morju je začela 1942. leta z nekaj malih lesenih čolnov. Končala pa se je 1945. leta z zasluženim zmago, kot del JLA s 16.000 borci in 500 ladjami raznih vrst in namenov. Največji del teh je bil zaplenjen sovražniku. Borba proti okupatorju je pod vodstvom KPJ in tov. TITA na obali in otokih začela 1941. leta. V prvem letu se je boj odvijal na specifičen način: z diverzijami na sovražnikovih ladjah in lukah in ladjedelnih. V tem času je vzpostavljena veza obala — otoki. Iz morja so borci dvigovali mine in njihov eksploziv koristili za diverzije. V primorskih mestih so se formirale udarne grupe, ki so povzročile paniko v sovražnih vrstah. Večje akcije na morju začnejo januarja 1941 z zaplenbo motornega jedrenjaka MERKUR v lukki Gradec v Makarskem primorju. Od tedaj pa do konca 1942. leta so partizanski borci izvršili preko 20 napadov na sovražne transportne ladje. Tako se je oboroženi spopad razširil vzdolž vse Jadranske obale in otokov. V juliju 1942 je vrhovni štab NOV razmišljal o vse večjem obsegu borbe na morju in otokih. Dobri rezultati, kateri so bili doseženi so vplivali, da se je vrhovni komandant tovariš TITO odločil in z dne 18. decembra 1942 ukazal, da se pri štabu IV. operativne zone Hrvatske formira sekcija za vojno mornarico.

Ta sekcija je bila nosilec vojne mornarice, ki se je formirala in ustanovljala iz mornariških enot

v posameznih mestih na osvobojenem delu obale. 23. januarja leta 1943 je bil v Podgori formiran I. mornariški odred, ki je imel v sestavi tudi nekaj oboroženih ladij. Po kapitulaciji Italije (september 1943. leta), je bilo izvršenih 110 napadov na sovražne transportne ladje. V teh borbah so borci zaplenili 37 ladij, nekaj pa jih potopili. Iz morja so dvignili 200 min, katerih eksploziv so koristile partizanske enote za svoje potrebe.

Partizanska borba na morju je imela v tem obdobju velik pomen za NOV. Prisilila je sovražnika, da je organiziral nove protipartizanske moči na morju, da bi zaustavil delovanje partizanske mornarice. Po kapitulaciji Italije je NOV osvobodila skoraj celo Jadransko obalo in otoke, razen nekoliko večjih luk. Formirajo se posamezne mornariške komande, katere organizirajo, oborožujejo in opremljajo mornariške enote in obalne baterije. V zelo kratkem času so postavljeni temelji učinkovite organizacije za borbo na morju. Vrhovni komandant tovariš TITO je 18. oktobra 1943. leta ukazal, da se formira štab mornarice NOV. Od tedaj naprej dobiva borba na morju in v obalnem delu novo kvaliteto oboroženega boja. Mornarica izvršuje vse naloge na Jadranskem bojišču. S formiranjem NOV je Jadransko morje istočasno postalo vez izmed zavezniškega bojišča v Italiji in jugoslovanskega bojišča, na katerem je NOV navezala na sebe 30 sovražnikovih divizij. Po težkih bojih z nemškimi močmi za obalo in otoke je mornarica skupaj z drugimi oboroženimi silami uspela zadržati otok Vis. Z ukazom

vrhovnega komandanta tovariša TITA 20. januarja 1942, da se Vis brani, je mornarica dobila svojo sigurno bazo. Otok je kasneje postal sedež vrhovnega štaba in tovariša TITA. V septembru 1944. leta začnejo ofenzivne operacije za osvoboditev otokov in obale. Do konca leta 1944 enote VIII. korpusa Primorske operativne grupe in mornarice osvobodijo Jadransko obalo od Albanske meje pa do otoka Paga odnosno Lošinja. Z ukazom vrhovnega komandanta tovariša TITA se mornarica NOV Jugoslavije 1. marca 1945. leta preimenuje v JUGOSLOVANSKO VOJNO MORNARICO.

JUGOSLOVANSKA VOJNA MORNARICA je v času NOV izvršila 228 napadov na sovražne pomorske komunikacije in sidrišča. Poleg tega je izvršila 6 večjih diverzij, 20 desantnih napadov, 38 protidesantnih akcij in 5 večjih desantov. V vsem tem delovanju je naša mornarica potopila ali zaplenila 132 vojnih ladij, a v lastnih vrstah je izgubila 27 oboroženih ladij in patrolnih čolnov. Od oktobra 1943. leta pa do konca maja 1945. leta, je pripeljala iz Italije do naše obale 45.000 ton vojnega materiala, a v Italijo evakuirala 16.000 ranjenec.

(Nadaljevanje na 3. strani)

»GALEB«, vojna ladja v službi miru

Rezultati polletnega poslovanja v HP Droga

Tako kot celotno naše gospodarstvo, se je DO HP Droga srečevala s problemi zaostrenih pogojev gospodarjenja v letošnjem letu. To se je odražalo predvsem v oskrbovanju s posameznimi surovinami, embalažo in drugim repromaterialom. Posledice tega pa so prekomerne zaloge nekaterih surovin in s tem vezava denarnih sredstev.

Kljub vsemu temu, pa se je DO HP Droga, zahvaljujoč svojemu širokemu proizvodnemu programu, ki ji omogoča preusmerjanje na proizvodnjo tistih artiklov, za katere so surovine na razpolago, dosegla v prvem polletju primerne poslovne rezultate, kot sledi:

	I.-VI. 82 I.-VI. 81 %	I.-VI. 82 Plan 82 %
Realizacija	138,44	48,14
Dohodek	128,54	53,27
Čisti dohodek	118,45	51,54

Planiranih polletnih rezultatov nista dosegli temeljna organizacija Kmetijska proizvodnja, ki svojo proizvodnjo v glavnem realizira v tretjem in četrtem tromesečju, kakor tudi ne Živila, ki doseže boljšo akumulacijo v sezonskih mesecih, ko se poveča promet v trgovinah ter odkup sadja in zelenjave.

Temeljna organizacija Riba je polletno poslovanje zaključila z

izgubo v višini ca. 9.450.000 din. V temeljni organizaciji Riba je formirana komisija za ugotavljanje vzrokov izgube in komisija za izdelavo sanacijskega programa. Lahko pa že sedaj ugotovimo, da so eni izmed vzrokov za nastalo izgubo nizek ulov v prvem polletju, visoki materialni stroški (predvsem gorivo) ter visoke obveznosti iz dohodka (obresti od kreditov za nove ladje). Ostale vzroke, ki imajo za osnovo organizacijo ulova ter delitve, pa bo morala komisija podrobno opredeliti.

V tabeli št. 1 je podan prikaz ugotavljanja prihodka, dohodka in čistega dohodka za posamezno TOZD v DO HP Droga.

Na zborih delovnih ljudi, ob obravnavi polletnih rezultatov, so naraščanje stroškov za službena potovanja kritično ocenjevali ob istočasnih ugotovitvah, da je zagotovitev surovin za nemoteno delo v proizvodnji prednostnega pomena.

Iskanje surovin na tržišču pa pogojuje največ stroškov za službena potovanja.

V nekoliko drugačnem položaju smo pri izvajanju določil DD o oblikovanju mase za osebne dohodke za leto 1982.

Znano je, da smo v letu 1981 v DO HP Droga prekoračili izplačilom mase za OD po določilih družbenega dogovora. Da bi to prekoračitev v letu 1981 opravičili, smo pri izdelavi gospodarskega načrta za leto 1982 planirali manjšo rast OD v primerjavi s planom za ca. 10 odstotkov ali:

— planirana rast BOD za leto 1982 je 14,63 odstotka

— možna rast BOD glede na planirani je 24,19 odstotka.

Kljub taki usmeritvi za leto 1982, pa izdelane primerjave o možni masi OD po DD napram izplačani masi za OD kažejo, da smo prekoračitelji določil Družbenega dogovora.

Med obrazložitvami, ki jih posredujemo občinskimi skupščinam, sta bistveni naslednji:

— dejavnost HP Droga je močno vezana na sezonsko poslovanje in s tem tudi doseganje dohodka v drugem polletju je relativno večje,

— z julijem 1981 smo prešli na novo metodologijo vrednotenja del in nalog, ker smo praktično povečali celotno maso v drugem polletju 1981 za ca. 10 odstotkov, kar je bila tudi štartna osnova za leto 1982.

Pričakujemo, da že po devetmesečnem obračunu ne bomo več kršilci določil DD, kar nam potrjujejo tudi tile podatki:

	Možna rast mase po DD	Dejanska rast mase 82/81	Razlika
I.-III. 82	21,67	39,84	14,94
I.-VI. 82	31,30	37,63	4,82

Da bomo to razmerje še popravili, pa bomo morali do konca leta še izboljšati naše finančne rezultate v mejah možnosti, ki nam jih bodo narekovale trenutne razmere gospodarjenja.

Glavni računovodja
Branko ROJC

Na nekatera vrata stabilizacija trka, na druga zvoni, zaradi visoke kamnite ograje in napis »POZOR, HUD PES!« pa se nekaterim sploh ne more približati.

ZBIRNI PRIKAZ UGOTAVLJANJA DOHODKA IN ČISTEGA DOHODKA V DO HP »DROGA« PORTOROŽ ZA JANUAR—JUNIJ 1982

TOZD	Realizacija	Porabljena sredstva	Dohodek	Obveznosti iz dohodka	Čisti dohodek
SOLINE	72.829.601,95	36.548.067,44	36.281.534,51	8.036.245,90	28.245.288,61
ZAČIMBA	432.708.575,39	319.804.616,07	112.903.959,32	30.948.699,45	81.955.259,87
SUDEST	313.416.668,95	261.412.759,48	52.003.909,47	28.870.199,40	23.133.710,07
GOSAD	208.825.286,67	156.942.166,46	51.883.120,21	21.052.461,10	30.830.659,11
KMETIJ. PROIZ.	6.340.691,65	998.915,25	5.341.776,40	3.873.288,80	1.468.487,60
ARGO	239.664.154,65	194.028.694,98	45.635.459,67	18.540.843,05	27.094.616,62
DELAMARIS	440.801.097,32	327.030.705,42	113.770.391,90	46.409.914,97	67.360.476,93
RIBA	63.999.945,86	30.219.066,76	33.780.879,10	20.532.549,10	13.248.339,00
ŽIVILA	327.510.459,70	292.761.948,70	34.748.511,00	10.625.049,50	24.123.461,50
BL. PROMET	271.024.333,11	182.737.373,66	88.286.959,45	22.570.728,80	65.716.230,65
DSSS	56.641.828,10	22.557.414,62	34.084.413,48	5.891.364,95	28.193.048,53
HP »DROGA«	2.433.762.643,35	1.825.041.728,84	608.720.914,51	217.351.336,02	391.369.578,49
I.-VI. 81	1.758.012.551,15	1.284.457.620,86	473.554.930,28	143.143.608,29	330.411.321,99
%	138,44	142,09	128,54	151,84	118,45
Plan 1982	5.055.248.373,00	3.912.467.019,00	1.142.781.354,00	383.364.586,00	759.416.768,00
%	48,14	46,65	53,27	56,70	51,54

V tabeli št. 2 je podan prikaz delitve čistega dohodka za posamezno TOZD v DO HP Droga.

Glede na to, da posamezne TOZD niso dosegle dovolj čistega dohodka, niso mogle začas-

no formirati potrebnih skladov (stanovanjski, skupna poraba, poslovni sklad, ipd.).

ZBIRNI PRIKAZ RAZPOREDITVE ČISTEGA DOHODKA V DO HP »DROGA« PORTOROŽ ZA JANUAR—JUNIJ 1982

	Bruto OD	Stanovanjski sklad	Sklad skupne porabe	Rezervni sklad	Poslovni sklad	Izguba
SOLINE	13.133.695,10	670.649,00	1.200.000,00	907.038,35	12.333.906,16	—
ZAČIMBA	13.083.585,20	665.829,45	1.500.000,00	2.822.599,00	63.883.246,22	—
SUDEST	9.461.611,95	387.312,20	2.000.000,00	1.300.097,74	9.984.688,18	—
GOSAD	16.544.121,20	305.943,60	971.250,00	1.037.662,40	11.971.681,91	—
KMETIJ. PROIZV.	1.468.487,60	—	—	—	—	—
ARGO	15.793.310,50	846.141,45	1.500.000,00	1.140.886,50	7.814.278,17	—
DELAMARIS	50.768.912,05	2.745.427,25	4.000.000,00	2.844.259,80	7.001.877,83	—
RIBA	22.742.186,20	—	—	—	—	9.493.847,20
ŽIVILA	23.204.138,35	—	—	868.712,80	50.610,35	—
BL. PROMET	44.726.409,60	2.336.231,80	4.000.000,00	2.207.174,00	12.446.415,25	—
DSSS	22.745.060,45	1.065.049,95	4.382.938,13	—	—	—
HP DROGA	233.671.518,20	9.022.584,70	19.554.188,13	13.128.430,59	125.486.704,07	9.493.847,20
I.-VI. 81	169.780.568,00	6.530.257,80	14.166.682,58	10.731.472,64	129.202.340,97	—
%	137,63	138,17	138,03	122,34	97,12	—
Plan 1982	482.740.193,00	25.836.605,00	29.240.000,00	25.924.612,00	195.675.358,00	—
%	48,41	34,92	66,87	50,64	64,13	—

Poleg samih finančnih rezultatov poslovanja pa moramo spremljati tudi izvajanje Aneksa k Družbenemu dogovoru o omejevanju določenih izdatkov za leto 1982.

Pri analizi izvajanja tega dogovora lahko ugotovimo naslednje:

— skoraj v vseh temeljnih organizacijah naraščajo stroški za službena potovanja,

— počasneje naraščajo stroški za

reprezentanco ter pogodbe o delu.

V tabeli št. 3 je podan prikaz izvajanja aneksa k Družbenemu dogovoru o skupnih osnovah za povračilo stroškov za celotno DO HP Droga za prvo polletje.

PRIKAZ IZVAJANJA ANEKSA K DRUŽBENEMU DOGOVORU O SKUPNIH OSNOVAH ZA POVRAČILO STROŠKOV

OSNOVE	Razdobje	Razdobje	Indeks
	I.VI. 1981	I.VI. 1982	
1	2	3	4 (3:2)
1. Celotni prihodek	1.758.012.551,14	2.433.762.643,35	138,44
2. Dohodek	473.554.930,28	608.720.914,51	128,54
3. Bruto OD	169.780.568,00	233.671.518,20	137,63
4. Dnevnice za sl. pot.	4.459.061,90	6.769.476,20	151,81
5. Prevozní stroški	6.096.943,20	7.887.640,90	129,37
6. Reprezentanca	1.280.375,50	1.591.432,85	124,29
7. Skupaj	11.836.380,60	16.248.549,95	137,28
8. Razmerje v TOZD (8:2)	2,50	2,67	106,80
9. Razmerje v dejavnosti	—	—	—
10. Avtorski honorarji	532.866,00	537.734,35	100,91
12. Pogodbe o delu	2.282.249,95	2.565.274,10	112,40
13. Skupaj	2.815.115,95	3.103.008,45	110,23
14. Razmerje v TOZD (13:3)	1,66	1,33	80,12
15. Razmerje v dejavnosti	—	—	—

Iz prikaza lahko razberemo, da prekoračujemo določila dogovora pri stroških za službena potovanja.

Ob 40-letnici vojne mornarice

(Nadaljevanje s 1. strani)

Bojna pot in vzpon naše mornarice nima vzornika v zgodovini. Ko je tovariš TITO ocenjeval vlogo naše mornarice v vojni, je dejal, da so naši borci za časa vojne pokazali velik heroizem in neuničljivo voljo, da uničijo sovražnika. Beseda o mornarjih na lesenih ladjah z jeklenimi srci simbolizira heroizem naše nove nastale vojne mornarice. Ob okupaciji Jugoslavije je okoli 2.500 mornarjev in 71 ladij bilo izven domovine. Vsi ti so hrabro pluli v zavezniških konvojih po mnogih morjih in oceanih. Ob izvrševanju teh nalog je 400 naših pomorščakov umrlo in preko 46 naših preokooceanskih ladij bilo potopljeno. »SENGA« je 17. marca 1944. leta dvignila zastavo nove Jugoslavije, a za njo tudi ostali parniki. S tem so tudi pomorščaki manifestirali pripadnost naših narodov Jugoslavije. JUGOSLOVANSKA VOJNA MORNARICA je v II. svetovni vojni izgubila 146 ladij ali 230.000 brt, kar je 60 % njene predvojne tonaže. Ustanovitev in razvoj mornarice, odnosno JUGOSLOVANSKE VOJNE MORNARICE je eno od velikih del tovariša TITA in edinstveni primer načel partizanskega bojevanja na morju.

V tej vojni je mornarica, vodena s KP in tovarišem TITOM, zrastle do velike moči, ki je zadala težke udarce okupatorju in popolnoma izvršila svojo nalogo za osvoboditev Jadranskega morja, njegovih obal in otokov.

VSE MOČNEJŠA FLOTA

Mi nočemo osvajati ozemlja, a za obrambo Jadranskega morja so nam potrebne hitre in lahke enote.

(Tito — 1951. leta)

Po končani II. svetovni vojni smo pristopili k izgradnji nove flote, katera bo sposobna, da skupaj s kopensko vojsko obrani našo obalo in otoke od bilo katerega agresorja. Pri tem smo morali vlagati velike napore v obnovo luk, ladjedelnic in drugih pomorskih objektov, da bi ustvarili po-

trebne pogoje za izgradnjo flote. Za vojno mornarico vojna ni bila končana, čakala jo je težka naloga in sicer, da v našem delu Jadrana odstrani 8.500 min in 600 ladij, potopljenih na plovnihi poteh. V bitko za obnovo in izgradnjo so krenili vsi s skromnimi sredstvi in z lastnimi silami, a v mislih so imeli Titove besede: **najvažnejši so ljudje z nezlomljeno voljo in jeklenimi srci, sposobni in pripravljeni, da vložijo vse napore v izgradnjo nove mornarice, katera odgovarja zemlji kot je naša.**

V povojnem razvoju in izgradnji flote sta 2 prelomnici:

1946. leta se začne redno šolanje kadrov in 1947. leta obnova vojnih ladij. 1951. leta je začetek izpopolnjevanja I. flotnega programa. 1953. leta je ustanovljena 1. eskadra. 1965. leta pa se začne novo obdobje.

V sestav flote prihajajo najsoodobnejše ladje. Ustvarja se koncepcija ljudske obrambe, začeta že v NOV.

Nova orožja so z elektronikom in avtomatizacijo programirana, da sama odkrivajo cilje ali izberejo največji objekt, da preračunavajo elemente, to je, da sama »MISLIJO«. Male ladje oborožene s takim orožjem in podzemskih skloniščih, aviaciji nedosegljive, so na morju izredno hitri točkasti cilji. Te naše ladje morda ne odgovarjajo za naša velika odprta morja, kjer vladajo težki meteorološki pogoji, so pa za obrambo Jadranskega morja izrednega pomena.

Današnja JUGOSLOVANSKA VOJNA MORNARICA je lahko ponosna na svoje tradicije. Danes nima samo jeklenih src, ampak tudi moderne jeklene ladje.

Z moderno tehniko in izkušeno borbenostjo naših mornarjev, da izvršijo najtežje naloge na morju, naša vojna mornarica predstavlja čvrsto garancijo, da imajo naši narodi sigurno obrambo svoje socialistične zemlje.

V to sem se globoko prepričal, ko sem potoval po daljnjih morjih z našo vojno mornarico.

(Tito — 1962. leta)

Stališča za nastale motnje pri poslovanju

Pri obravnavi rezultata poslovanja v prvem polletju 1982 KPO ugotavlja, da so vse TOZD v DO HP DROGA uspešno poslovale skladno s pogoji gospodarjenja v prvem polletju, razen TOZD »Riba«, ki je v prvem polletju poslovala z izgubo v znesku din 9.493.847,20.

Zavedajoč se težav, ki so nastale zaradi odplačevanja deviznih kreditov KPO ocenjuje, da je doseženi rezultat v prvem polletju zelo zaskrbljujoč za poslovanje TOZD »Riba« v letu 1982, kot tudi za nadaljnji razvoj tega TOZD. Zato predlagamo, v skladu z zakonskimi predpisi, da samoupravni organi TOZD, s pomočjo strokovnih služb, pripravijo in sprejmejo ustrezne ukrepe za odpravo nastalih motenj pri poslovanju in sicer:

1. Imenujejo komisijo za ugotavljanje vzrokov nastale izgube ter odgovornost poslovnega organa,
2. Imenuje komisijo za pripravo ukrepov in izdelavo sanacijskega programa za odpravo motenj pri poslovanju.

Komisije morajo pripraviti program in ustrezne ukrepe naj-

pozneje do konca meseca avgusta.

Z ozirom, da so razvojni programi TOZD »Riba« že sprejeti, morajo biti ukrepi za odpravo motenj pri poslovanju operativnega karakterja, predvsem pa:

1. Izboljšanje organizacije dela pri ulovu,
2. Racionalizacija pri porabi goriva in večja izkoriščenost plovnihi objektov za sam ulov,
3. Nagrajevanje ribičev vezati, poleg količine in kvalitete ulova, še na porabo goriva in doseganje dohodka TOZD,
4. Preveriti dohodkovne odnose med ulovom, predelavo in prodajo rib ter odnose v kooperaciji ulova rib,
5. Pripraviti operativni plan ulova in prevzema rib do konca leta 1982 v cilju doseganja plana ulova in nadomestitve izpada ulova v prvem polletju.

O poteku priprave ukrepov in programa za odpravo nastalih motenj pri poslovanju, mora vodstvo TOZD »Riba« tedensko obveščati KPO.

Predsednik KPO:
Marcel KRALJ

Kljub lepemu vremenu sta INTERMARIS-a privezana

POGOVOR V TOZD

Kaj misli direktor TOZD Riba o poslovanju svoje TOZD smo izvedeli iz pogovora:

TOZD »Riba« je polletje zaključila z izgubo. ALI LAHKO NAVEDETE VZROKE? Tov. POŽAR:

Vzrok izgube je več, navedel pa bi tri najmočnejše, in sicer: — vračanje visokih deviznih anuitet za ribiški ladji Droga I in II — izredno visoki stroški (gorivo, usluge, material) in — izredno slab ulov v prvem polletju.

Letošnje leto je za naš TOZD najtežje, pa čeprav bo naslednje tudi težko. Naš dohodek je obremenjen z visokimi deviznimi anuitetami za novo nabavljene ladji DROGA I in II, poleg tega pa stroški iz dneva v dan naraščajo.

Od lani se je cena uslug povisala za 100 odstotkov, cena materialov od 40 do 80 odstotkov, cena naših rib pa le 16 odstotkov.

Omenil sem izredno slab ulov. To je posledica neustreznih vremenskih pogojev, od katerih smo precej odvisni. Primeren ulov lahko pričakujemo le ob določeni temperaturi in čistoči morja.

Naj navedem primer sardel. Le-te migrirajo pri temperaturi vode 16 do 17 stopinj Celzija, se pravi spomladi, ko se morje ogreva in jeseni, ko se ohlaja. Ker pa je bila voda letos v mesecu maju še vedno hladna (10 stopinj Celzija), je bil ulov slab. Riba se ni pojavila v pasu 10 milj, do koder lahko lovimo z našo ribiško floto. V juniju je bil ulov večji. 40 t ulova nove ladje, 60 ton pa plavarice. Te ribe pa so bile predvsem neinteresantne (ribe mešanih vrst in nedorasle ribe), primerne le za ribjo moko. Moram pa omeniti pozitivno stran mrzle vode (dolge zime), in sicer, da je vplivala na portoroški rezervat in povzročila rekorden ulov ciplev. Ta ulov predstavlja 1/6 celotne realizacije in vsaj delno krije izpad ulova (1000 t) s plavaricami.

V prvem polletju smo lovili predvsem s plavarico — 10 ladij, s tremi ladjami s povlečno globinsko mrežo in s šestimi novimi ladjami, ki lovijo s povlečnimi mrežami. Skupni ulov za to obdobje je 1937 ton ali 30 odstotkov letnega plana (plan do 6350 ton ali 40 odstotkov za I. polletje). Od tega smo 70 odstotkov ulovili z novimi ladjami, za razliko od lanskega I. polletja, ko smo večji del ulova (70 odstotkov) dosegli s plavaricami (14 starih ladij s plavarico, 2 novi ladij s povlečnimi mrežami).

KAKO BO Z ULOVOM DO KONCA LETA?

Tov. POŽAR:

Ulov s plavarico je težko predvidevati. Z ulovom z novo tehnologijo (lebdječih mrež), pa se izpad ulova ne da prenesti in bo

ostal določen odstotek izpada (10 do 15 odstotkov) tudi na kraju leta in s tem tudi realizacije.

Zaradi že omenjenih visokih stroškov že sedaj prekoračujemo planske stroškovne postavke. Zato se bomo morali z TOZD »Delamaris« in TOZD »Blagovni promet« dogovoriti o ustreznih obračunskih cenah, da bi bila na koncu leta izguba manjša.

Tudi TOZD »Riba« je prekoračila določila družbenega dogovora o oblikovanju mase za OD. KAKŠNA JE VAŠA UTEME LJITEV?

Tov. POŽAR:

Vzroke za prekoračitev določil družbenega dogovora o oblikovanju mase za OD moramo iskati pri samem sistemu izplačevanja OD ribičev, določenim pri poslovnih skupnosti mornarskega ribištva v Beogradu. Ribiči so plačani po kg ulete ribe v katerega so zajeta vsa dela, ki ulov pogojujejo; v ta kg je vključeno iskanje jat, popravo mrež, opreme in ostala dela, kar časovno znaša 12 do 16 ur dela dnevno. Ta sistem izplačevanja OD ribičem je bil sprejet v zveznem merilu in velja za vsa ribiška podjetja; zato ga tudi sami ne smemo spreminjati.

Za primerjavo bom navedel povprečni OD ribičev nekaterih ribiških podjetij v letu 1981:

— branža	14.906,-
— MIRNA Rovinj	14.823,-
— ADRIA Kali	16.837,-
— JADRAN Split	17.300,-
— Brodokomerc	
— RIBA Rijeka	18.120,-
— RIBA Izola	14.863,-
— SKOLJKA Poreč	12.321,-

Iz primerjave je razvidno, da ni večjih odstopanj pri izplačilu mase za OD med omenjenimi podjetji in bi zato kakršnekoli spremembe pri izplačilu OD ribičem morale nastopiti le na zveznem nivoju.

ALI STE Z NOVO TEHNOLOGIJO DOSEGLI TO, KAR STE PRIČAKOVALI?

Tov. POŽAR:

Ne, nismo popolnoma zadovoljni. O novi tehnologiji smo začeli razmišljati pred 6 leti, ko smo nabavili prvi dve ladji (INTERMARIS I in II) za ulov s povlečnimi mrežami. Prvi dve ladji sta pomanjkljivo narejeni. Naslednji dve (DROGA I in II) sta boljši. Težave so le z ohranjenjem ribe, ker sta prirejeni za italijanski način ulova, in sicer za ulov majhnih količin za prodajo na trgu. To pomanjkljivost smo odpravili z bazeni, ki so bili naknadno narejeni in sicer v okviru možnosti glede na omejenost s konstrukcijo ladje. Zadnji dve (DELAMARIS I in II) pa prav tako nista brezhibni. Poleg začetnih težav in težav z ohranjenjem ribe so še ostale, povezane z nabavo rezervnih delov in pomanjkanjem opreme.

Posledica omenjenih pomanjkljivosti pa je, da so ribiške ladje

Tov. Vlado POŽAR

vse prepogosto ostajale v luki in zato tudi ulov ni bil zadovoljiv. Izpad ulova pa se z novo tehnologijo ne da nadomestiti. Poleg omenjenih težav pa nas mučijo tudi kadrovski in organizacijski problemi, ki povzročajo nezadovoljstvo med ribiči in s tem tudi posredno vplivajo na ulov.

Iz pogovora s tov. POŽARJEM je razvidno, da je težav in pomanjkljivosti, ki jim nismo kos, ogromno; vse preveč, da bi jih lahko v bližnji prihodnosti odpravili. In prav tako je ogromno

vprašanj, ki se nam ob takih in podobnih pogovorih postavljajo, vprašanja kot so: »ALI JE VEDNO NEKDO ŠE VIŠJI. KI JE KRIV ZA NAŠ NEUSPEH? ALI JE VEDNO NARAVA TISTA, KI NAM PREKRIZA RAČUNE? KDO JE KRIV, DA IMA TRETJI PAR LADIJ TOZD »RIBA« ISTE NAPAKE KOT DRUGI PAR (PA ČEPRAV JE GRAJEN PRI NAS IN NE ZA ITALIJANSKE RAZMERE) IN MORDA ŠE KAKŠNO VEČ?« in na katera bomo težko dobili odgovore.

Pripravila Majda Vlačić

Posodobitev in povečanje proizvodnje ribjih izdelkov

V majski številki NAŠEGA GLASU smo pod enakim naslovom predstavili Investicijski program za modernizacijo proizvodnje in povečanje izvoza ribjih izdelkov. Danes pa želimo prikazati, kaj je bilo od maja do danes narejenega za realizacijo investicijskega programa TOZD »Delamaris« Izola.

Republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je 23/6-1982 sklical potencialne sovlagatelje in predstavnike njihovih bank. Razgovora so se udeležili vsi sovlagatelji in podprli investicijo za razširitev in modernizacijo predelave drobne plave ribe v HP DROGA PORTOROŽ — TOZD »Delamaris« Izola. Banke so zagotovile usposabljanje svojih komitentov za sovlaganje v višini 40 % sprejete obveze.

Vsi navzoči so sprejeli obvezo, da bomo ustrezne sklepe delovnih skupnosti dostavili do 15/9-1982.

V finančni konstrukciji je predvideno, da bodo druge OZD združevale skupaj 105.000.000 din, od tega v letu 1982 32.288.000 din in leta 1983 72.712.000,00 din.

SR Slovenija je investicijo v TOZD »Delamaris« Izola opredelila v družbenem planu SR Slovenije za obdobje 1981-85, kot prioriteto zaradi pridobivanja hrane in izvozne usmerjenosti. Zato tudi skrb in prizadevnost Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano za realizacijo tega programa, da ne bi ostalo le pri deklaracijah.

In kako je doma? Delavski svet DO HP DROGA PORTOROŽ je na seji dne 25/5-1982 podprl investicijo za modernizacijo proizvodnje in povečanje izvoza ribjih izdelkov in predlagal obveze za sovlaganje po TOZD z rokom sprejema sklepov do 30/6-1982.

S krajšimi časovnimi zamudami so vse TOZD razen TOZD »Soline« sprejele sklepe po predlogu DS delovne organizacije. Tako so TOZD v okviru HP DROGE PORTOROŽ zagotovile združevanje sredstev v skupnem znesku 90.473.230 din namesto 100.473.230 din, kot je bilo predvideno. Solidarnost v okviru HP DROGE sta izrazila tudi TOZD »Živila« in

TOZD »Kmetijska proizvodnja«, ki jima ni bilo predlagano združevanje sredstev zaradi dohodkovne nezmožnosti. Obe TOZD sta podprli Investicijski program TOZD »Delamaris« in sklenili, da se bosta vključili v sovlaganje v prihodnjem letu oz. takoj, ko jima bo mogoče.

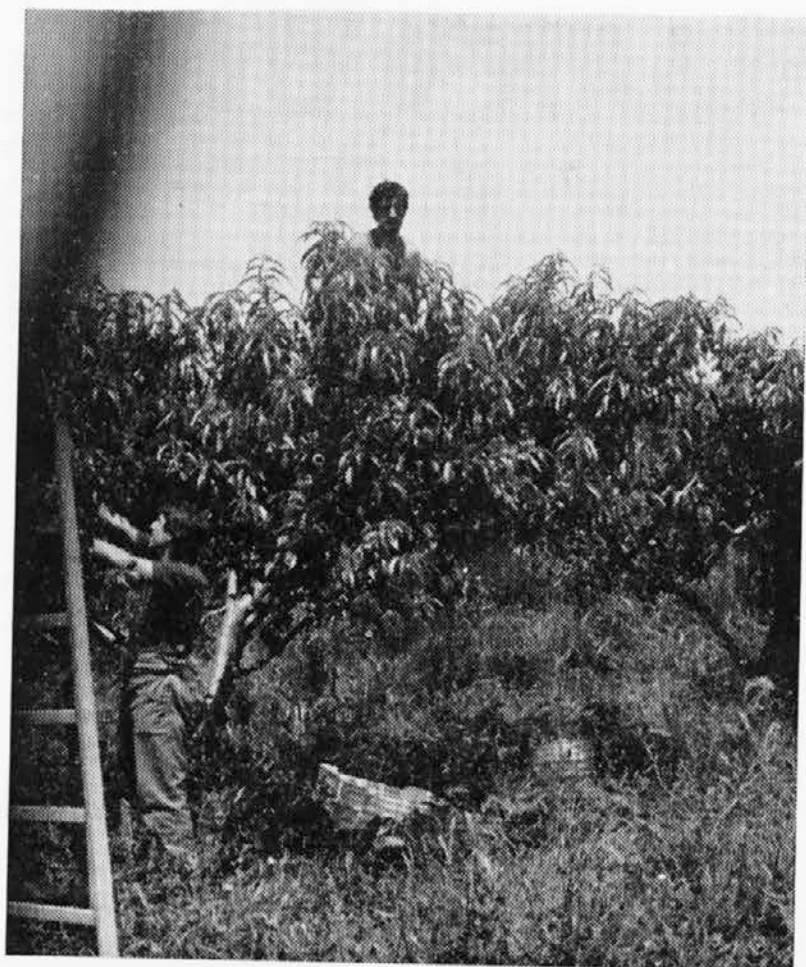
TOZD »Soline« je imela ločene zbornice delavcev 3/8-1982. Na prvem zboru so se izrekli za sovlaganje, na drugem zboru pa so se glasovi porazdelili med ZA, PROTI in VZDRŽEVANIMI tako, da je bilo na koncu sklenjeno, naj se zbor ponovi, vendar skupaj in ne z ločenimi zbornicami.

TOZD »Delamaris« Izola je že prijavil SDK Koper pripravljala dela: široki izkopi in rušitvena dela. Vrednost pripravljanih del po projektih znaša 27.179.856,00 din.

Delavski svet je že izbral najugodnejšega izvajalca t.j. STAVBENIK Koper, ki bo ta dela opravil po načinu ključ v roke in fiksnih cenah za 14.462.776,80 din. Rok za izvedbo je 75 dni po uvedbi izvajalca v delo, kar naj bi investitor opravil do 31/8-1982.

Komisija za oceno investicij na obalno-kraškem območju Koper je dala k predlagani investiciji pozitivno mnenje. Soglasje za rušenje cerkvice Sv. Petra, ki stoji na tovarniškem kompleksu sta dala Skofijski ordinariat v Kopru in Zavod za spomeniško varstvo Piran. Finančna konstrukcija za pripravljala dela je zaprta (40 % kredit izvajalca, 60 % lastna sredstva). Tako ni več nobene ovire, da ne bi zaživel gradbišče že prve dni septembra letos in se pričela ustvarjati dolgoletna zamisel in želja delavcev TOZD »Delamaris«, kakor tudi vse slovenske skupnosti.

Boris DEBELJAK

Toča ni prizadela izolskih nasadov breskev

Po toči je prepozno zvoniti...

TOZD Kmetijska proizvodnja ima 60 ha nasadov breskev, od katerih jih je nekaj že proti koncu življenjske dobe, druge pa so v prvih letih polne rodnosti. V letu 1982 je polovico nasadov TOZD, t.j. na delovišču Sečovlje, zadela zelo huda toča. Sorti breskev New jersey 225 in Collins sta bili tik pred obiranjem, zato so bile posledice katastrofalne. Plodovi so na mestu udarca segnili. V TOZD smo takoj ugotovili, da breskve iz sečoveljske doline skoraj v celoti ne bo mogoče prodajati.

Ker je šlo za zgodnje sorte breskev, ki niso kalanke, t.j. ne gre do od kosti in vsebujejo še nizek odstotek sladkorja, jih po opravljeni analizi nismo mogli prodati za predelavo v žganje. Pretežni del teh plodov je propadel, kar pa je bilo uporabnega smo po nizkih cenah prodali kot manjvredno blago.

Pridelek smo imeli zavarovan pri Zavarovalni skupnosti Triglav po 18,- din za kg. S to ceno bomo v precejšnji meri križali proizvodne stroške. Kljub temu, da izkupička za pridelek ne bo, imamo stroške, saj smo morali ognite plodove očistiti z dreves, ker bi sicer bolezen monilia (gniloba) napravila na vejicah škodo za naslednja leta.

V TOZD Kmetijska proizvodnja nam je zelo žal, da nas je toča zadela v letu, ko je cena breskev od lanskega na letošnje leto bistveno narasla. Breskve iz delovišča v Izoli, kjer toče ni bilo, plasiramo v letošnjem letu po ceni od 22 do 25,- din za kg. Iz tega je razvidno, da nam je toča že tako težak gospodarski položaj poslabšala.

Toča je v veliki meri prizadela mlade nasade hrušk v sečoveljski dolini. Naključala je mladice in poškodovala plodove hrušk, ki jih bo od 10 do 12 vagonov, do take mere, da pridelek ne bo sposoben za namizno uporabo. Sorto viljamovko bomo predali predelovalni industriji v Ajdovščini, sorto pasakrasan, ki jo predelovalna industrija ne išče pa bomo po nižjih cenah morali prodati na tržišču.

Tudi pridelek nasadov hrušk smo zavarovali pri Zavarovalni skupnosti Triglav.

M. G.

Setev - žetev - spravilo pšenice

V letu 1981 se je v celotni Sloveniji začela akcija setve pšenice. Zajela je tudi obalo, čeprav je obala specifična za gojenje drugih vrst sadja in zelenjave. Izkazalo se je, da je dovolj površin tudi za setev pšenice. Imamo rodovitna polja, pogoje za razvoj kmetijstva, a hrano smo uvažali. Toda za uvoz so potrebne devize, teh pa nimamo. Zato moramo doma pridelati to, kar se pridelati da.

V občinah Izola in Piran je bila posejana pšenica na 53 ha površin. Na teh površinah je bil predviden pridelek 131 ton pšenice. Predvidevanja so se izpolnila.

Kmetje naj bi pšenico oddali po določeni ceni, imeli pa so tudi možnost zamenjave pšenice za koruzo pod določenimi pogoji, tako da odda manj pšenice za

večjo količino koruze. Ugotovilo se je namreč, da kmetje pšenico uporabljajo za krmo živali, ker je bil to cenejši način od nakupa krme. Možnosti zamenjave naši kmetje niso uporabili.

Pridelek je bil torej, kot smo že omenili, dober. Oddanih je bilo 115 ton pšenice.

Pšenico smo oddali proizvodni organizaciji Mlinotest iz Ajdovščine. Pred samo spraviljo pšenice je bilo precej dogovorov okrog določitve cene, pa tudi glede samega spravila pšenice. Embalažo (vreče) nam je poskrbela OZD Mlinotest, prevzem pa smo si morali urediti sami. Prvo leto, v kateri je bila speljana ta akcija, je pokazalo, da lahko pridelamo doma to, kar smo do sedaj uvažali. Pšenica je bila lepa in kvalitetna. Upamo samo, da bomo zato pri nas je-

dli kruh, če že ne po nižji ceni, pa vsaj ne po znatno višji.

Delavce TOZD »Živila« sedaj čaka delo na organiziranju setve pšenice za leto 1983. Dogovoriti se je potrebno z zainteresiranimi kmeti za sejanje in določiti površine, kjer naj se setev opravi. Pri določitvi površin pa bo potrebno vsaj delno upoštevati to, da so primerne za delo kombajna, ki opravi vsa dela. S tem bo kmetu prihranjeno precej truda in naporne žetve, sušenja na njivi, spravila ter nato dovoz pšenice do mlatilnice.

Upajmo, da bodo tudi v letošnjem letu kmetje zainteresirani za setev pšenice, čeprav so letošnje izkušnje premajhne, da bi na njih gradili kvalitetno delo za drugo leto.

Albina Škapin

Nekatere pravice in dolžnosti s področja SLO in DS

V zadnji številki našega internega glasila NAŠ GLAS smo se seznanili z izhodišči, smernicami, cilji in potekom akcije »Nič nas ne sme presenetiti 1982«.

V načrtih aktivnosti za izvajanje posameznih nalog v tej akciji ter v letnih programih dela komitejev za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito TOZD in DSSS, ter programih vočstev družbenopolitičnih organizacij, je med drugimi načrtovana tudi naloga nadaljnega podružbljanja splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite z rednim informiranjem in seznanjanjem delavcev o uresničevanju pravic in dolžnosti s tega področja.

Ker je naloga rednega, pravočasnega in na primeren način podanega informiranja delavcev s področja splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, stalna — kontinuirana naloga, se želimo v tem članku seznaniti z nekaterimi pomembnimi določili novega Zakona o splošni ljudski obrambi, ki ga je sprejela Skupščina SFRJ na seji Zveznega zbora dne 13. aprila 1982, objavljen pa je bil v Uradnem listu SFRJ številka 21/82.

Iz poglavja »temeljne pravice in dolžnosti temeljnih in drugih organizacij združenega dela«, se seznanimo s 33. in 34. členom, ki se glasita:

33. člen:

»Delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela imajo pravico in dolžnost, da se v OKVIRU SVOJE REDNE DEJAVNOSTI organizirajo in pripravljajo za splošno ljudsko obrambo, za svoje delo v vojni, ob neposredni vojni nevarnosti in v drugih izrednih razmerah, da sodelujejo pri obrambi države in da opravljajo druge naloge in dela, ki imajo pomen za splošno ljudsko obrambo, v skladu z ustavo, zakonom, temelji načrtov in pripravljanih ukrepov za obrambo države, temelji priprav gospodarstva in družbenih dejavnosti za delovanje v vojni, z obrambnimi načrti, načrti za druge izredne razmere in z odločitvami organov družbenopolitične skupnosti.

34. člen:

»Delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela uredijo v samoupravnih splošnih aktih organizacije in izvajanje priprav za splošno ljudsko obrambo in določijo način za uresničevanje svojih pravic, dolžnosti in odgovornosti ter delovno področje in odgovornost organov upravljanja in drugih organov pri opravljanju nalog splošne ljudske obrambe v miru, vojni, ob neposredni vojni nevarnosti in v drugih izrednih razmerah.«

V skladu s temi in drugimi določili Zakona o splošni ljudski obrambi, na podlagi naših internih aktov s tega področja, ter zaradi narave dela naše delovne organizacije — prehrambena industrija — smo v vseh TOZD in DSSS organizirani in pripravljeni za nadaljevanje dela v primerih izrednih razmer, neposredne vojne nevarnosti in vojne.

V vseh TOZD in DSSS imamo ustanovljeno narodno zaščito ter enote civilne zaščite, ki delujejo po svojih načrtih, o njihovih nalogah pa smo se že seznanili potom člankov v našem glasilu.

Za izvajanje operativno-političnih nalog s področja splošne ljudske obrambe so v vseh TOZD in DSSS ustanovljeni komiteji za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito kot izvršilni organi delavskih svetov s tega področja, katerim so za svoje delo tudi neposredno odgovorni.

Komiteji za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito v skladu z 72. členom Zakona o splošni ljudski obrambi

»... opravljajo naloge in dela splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite v okviru svojih pooblastil in svoje redne dejavnosti. Občine, mestne in regionalne skupnosti, ki se ustanovijo kot družbenopolitične skupnosti, avtonomni pokrajini in republike ustanovijo komiteje za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito kot svoja koordinacijska in politično-operativna telesa za: usmerjanje, koordiniranje ukrepov in dejavnosti pri uresničevanju notnih ciljev in nalog splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite: operativno politično spremljanje in ocenjevanje stanja, ki ima pomen za obrambo in varnost države, spodbujanje dejavnosti organov samoupravnih organov in skupnosti, družbenopolitičnih in drugih družbenih organizacij ter družbenopolitičnih skupnosti pri uresničevanju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite: pravočasno in učinkovito delovanje enotnega obrambno samozaščitnega sistema v pripravah in akcijah in zagotovitev uresničevanja z ustavo določene vloge in odgovornosti Zveze komunistov za varstvo socialistične revolucije in socialističnih samoupravnih družbenih odnosov.«

Istočasno so samoupravni organi, komiteji za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito ter vodstva družbenopolitičnih organizacij dolžni skrbeti za redno in pravočasno seznanjanje delavcev z njihovimi pravicami in dolžnostmi, problematiko s področja splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite ter za usmerjanje delavcev pri izvajanju konkretnih nalog. Da bi lahko vsi uspešno sodelovali pri uresničevanju svojih pravic in dolžnosti s tega področja moramo biti seznanjeni z zakonskimi predpisi in splošnimi akti, ki urejajo področje splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, kakor tudi z oblikami in metodami sovražnega delovanja.

Tako — na primer — moramo biti vsi seznanjeni

- s svojimi zadolžitvami in razporeditvami v primeru vojne,
- da se moramo v primeru razglasitve javne mobilizacije takoj — brez posebnega pozivanja — javiti na zbirališče po svoji razporeditvi,
- da se stalno usposabljam in

pripravljamo za obrambo in zaščito domovine, itd.

Ker smo že govorili o komitejih ter njihovih dolžnostih, naj omenimo, da imamo komiteje tudi na nivoju delovne organizacije, ki koordinira in usmerja delo s področja splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite. Ta komiteje se je sestel dne 7. 6. 1982 ter na svoji seji obravna-

val dosežanje delo v letošnjem letu po programu dela ter načrtih aktivnosti v akciji NNNP — 82, ter o nadaljnjih nalogah tekom leta.

Obširneje je obravnaval vse obrambno samozaščitne priprave v delovni organizaciji, stanje in probleme s tega področja, ter sprejel ustrezne zaključke.

M. K.

Priznanja ribičem

Prva sobota v avgustu je bila za ene delovna, za druge dopustniška, za Izolane pa praznična. V soboto in nedeljo (7. in 8. 8. 1982) je bil v Izoli ribiški praznik, ki je za nekatere predstavljal novo razočaranje, za druge ponovno priliko, da se poveselejo, za organizatorje pa nekaj skrbi. Da jih ne bi bilo premalo (skrbi se ve), je pričelo deževati prav takrat, ko bi se moral pričeti uradni in obenem najresnejši del praznika in sicer, posredovanje poročila o delu TOZD »RIBA« v preteklem obdobju in programske usmeritve dejavnosti morskega ribištva, organiziranega v HP »DROGA« PORTOROŽ ter podelitev priznanj ribičem in poslovnim sodelavcem. Ta program bi moral predvidoma potekati na prostem, na kar je bil zaradi že omenjenega dežja prenešen v prostore Hotela MARINA. Po pozdravnem govoru in prebranjem poročila so bila podeljena priznanja. Priznanja so dobile najboljše ladje oz. posadke po ulovu na stari tehnologiji plivarice, in sicer:

— posadka R/L »KLEN« iz Medulinske baze s 424 tonami ulova s poveljnikom VOJNIK Aleksander in posadko: MOKORIĆ Ivan, LORENČIN Felice, LAGINJA Mario, GRBIN Ivan I., BUBIĆ Josip, DUZMAN Vlado in KIRAC Anton.

— posadka R/L »KRAP« prav tako iz Medulinske baze s 418 tonami s poveljnikom KLUNIĆ Josip in posadko: RAVNIĆ Josip, PERKOVIĆ Milan, BUBIĆ Vladimir, GRBIN Ivan II., BALDE Ivan, JUKOPILA Josip II. in PERKOVIĆ Ivan.

— posadka R/L »PRIMORKA« iz baze v Vrsarju s 356 tonami ulova s poveljnikom PISAK Ivan in posadko: LAKOSELJAC Sergio, BONKOPANJO Anton, SLOKOVIĆ Silvano, MILANOVIĆ Josip, SAMBRIS Vlado, MILANKOV Ljubomir, PICO Narcizo in HRVATIN Bruno.

Po odločitvi vodstva TOZD in kolegija poveljnikov ribiških ladij so dobile priznanja za posebno zalaganje in dosežen ulov v letu 1981 ter najboljše rezultate pri doseganju planiranega ulova (s 35 odstotno izpolnjenim letnim planom v šestih mesecih letošnjega leta) 4 ribiške ladje, katere obratujejo na osnovi nove tehnologije, in sicer:

— DROGA I. s poveljnikom HAMERSAK Jožetom in
— DROGA II. s poveljnikom STRASNER Ivanom.

Tu moramo posebej omeniti posadki navedenih LADIJ, katere so še v prvem letu obratovanja (april 1981 in april 1982) dosegle 970 ton ulova po ladji napram programski postavki 1.000 ton.

t e r

— INTERMARIS I. s poveljnikom PESTELJ Silvestrom in
— INTERMARIS II. s poveljnikom KOVAČIĆ Mihaelom.

Za »kopenska dela« TOZD sta za zalaganje tako na delovnem mestu, kot v samoupravnih organih oz. kot vzorna delavca samoupravljalca prejela priznanje:

— tov. OJDANIĆ Peter in
— tov. ČEHOVIN Emil.

Plakete HP - DROGA Portorož so bile podeljene zaslužnim organizacijam, organom in osebam za posebna prizadevanja v okviru razvoja morskega ribištva v okviru DO, in sicer:

- Delovni organizaciji »RIBARSKO GAZDINSTVO« — Beograd
- Delovni organizaciji »ISTRA-BENZ« Koper
- Veterinarskemu zavodu Primorske — Sežana, DE Koper
- Postaji mejne milice Koper
- Srednji pomorski in prometni šoli Piran
- Tov. GLAVIĆ Anteu
- Tov. FARINELLI Robertu
- Tov. MILLO Giuseppeu.

S skromno zakusko je bil uradni del ribiškega praznika zaključen.

Pripravila Majda VLACIĆ

NOVO V ARGU

NOVAK Marjan, doma iz Ilirske Bistrice, je zaposlen v naši DO že od leta 1962; prej v »Delamarisu«, sedaj pa že nekaj let v TOZD »Argo« kot vzdrževalec. V teh letih je s svojo iznajdljivostjo in zavzetostjo večkrat pripomogel k izboljšanju delovnih pogojev sodelavcev. Pred nedavnim pa je v TOZD dobil priznanje (tudi denarno) za inovacijo, ki jo je predlagal Komisiji za inovacije in jo tudi sam izdelal, in sicer izven delovnega časa.

Gre za pralni stroj pločevink, ki ga je predelal ter dodatno opremil in pri tem uporabil izvirne rešitve. Prednost novega stroja je v tem, da popolnoma nadomešča ročno delo in da se z njim prihrani veliko časa. Ročno pranje pločevink je bilo izredno nevarno delo. Delavke so se morale globoko upogibati pri jemanju pločevink iz posode, kjer so se namakale. Pa tudi samo brisanje pločevink ni bilo prijetno, saj je na njih kljub namakanju ostalo še vedno nekaj maščobe, ki so jo morale delavke ročno odstraniti. Z novim strojem pa gre to nekoliko drugače.

Tehnološki postopek je naslednji:

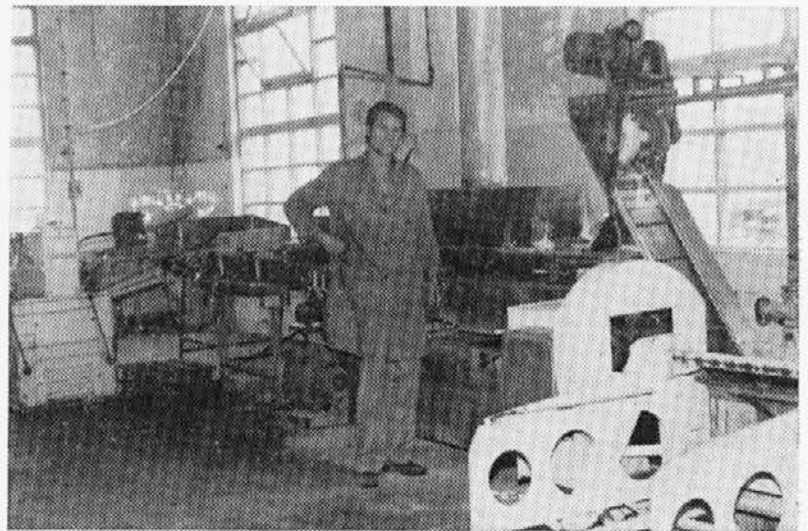
Sterilizirane pločevinske se strese — prekucne v sprejemni bazen s toplo vodo, v katero se po potrebi doda detergent. V sprejemnem bazenu se pločevinke odmočijo, nato pa jih trak nese na trak pralnega stroja,

Pralni stroj je opremljen z bazenom za vročo raztopino detergenta. Raztopino detergenta se pripravi pred pričetkom dela in se jo obnavlja po potrebi. Temperatura je avtomatsko regulirana. V naslednji coni se pločevinke izpirajo s hladno vodo, ki gre nato v bazen z detergentom. Izprane doze se sušijo z izpihavanjem vročega zraka. Priprava vročega zraka je izvedena s pomočjo dveh parnih grelcev.

S pomočjo povezovalnega traku gredo doze na stroj za kartoniranje.

Marjan pravi, da so mu sodelavke, ki so prej opravljale to delo zelo hvaležne, ker jim je prihranil precej muk. Radi verjame. Obenem pa mu čestitamo za uspešno opravljeno delo in mu želimo še veliko uspeha na področju inovatorstva.

Majda Vlačič

Tov. NOVAK Marjan ob novo izdelanem stroju

PISMO SODELAVCEM . . .

Ko sem se odločil, da napišem to pismo, sem imel v mislih odločbo o upokojitvi, ki sem jo pred kratkim dobil. Menim, da je prav, če se ob odhodu iz delovne organizacije HP DROGA zahvalim sodelavcem v skladišču gotovih izdelkov TOZD »Argo«, za nesebično moralno in materialno pomoč, ki sem ju bil deležen, kadarkoli sem ju potreboval; sem namreč slep.

V skladišču sem dobil zaposlitev pred 26 leti. Za ta čas je bila zaposlitev slepega delavca izreden dogodek za katerikoli delovni kolektiv. Na obali sem bil kot tak eden redkih, ki so dobili zaposlitev.

Sedaj, ko je za menoj 26 let in 8 mesecev delovnega razmerja v tem kolektivu, kjer sem doživljal lepe in težke trenutke, odvisno pač od časov in kriz, ki so si sledile, ugotavljam, da je bilo to življenjsko obdobje za mene izredno koristno, saj sem si z delom pridobil mnogo izkušenj in znanja, ki jih bom znal koristiti.

Cutim dolžnost, da se s tem pismom zahvalim vsem vam,

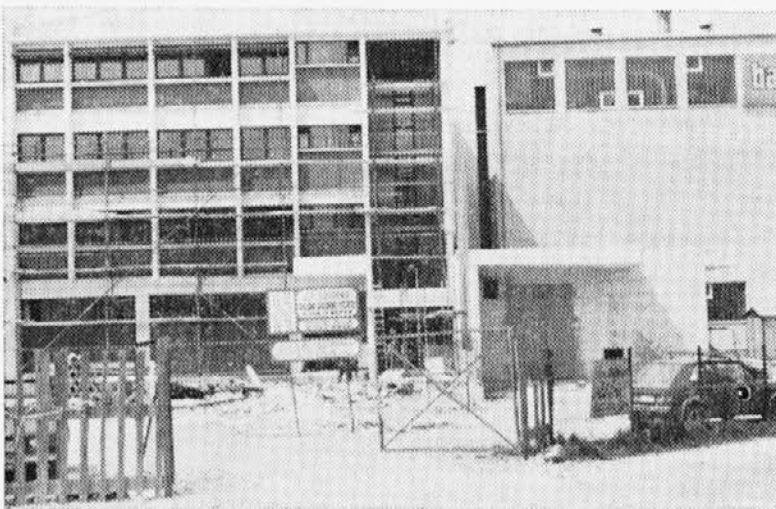
drage sodelavke in sodelavci, za vašo nesebično pomoč in tovarštvo, ki ste mi ju vedno izkazovali, ko ste mi pomagali pri odhodu na delo in z dela ter na delovnem mestu.

Upam, da v vseh teh letih, ki sem jih preživel z vami, nisem koga preveč žalil, če pa se je tudi to zgodilo upam, da žalitev ni bila tako huda, da bi za vedno kalila prijateljstvo in tovarštvo, ki se je utrjevalo med nami skozi vsa ta leta.

Razumeli boste, človek sem in grešiti je človeško. Verjamem, da bo naključno srečanje z vami vedno prijetno, da bo vedno priložnost za prijateljski pogovor ali vsaj za prijazen pozdrav.

Na koncu pisma še enkrat pozdravljam vse sodelavce z željo, da bi v vašem delu ter v zasebnem življenju želi veliko uspehov in da bi preživljali na delu in doma samo lepe in prijetne čase. Se posebno je ta pozdrav namenjen sodelavcem v skladiščih gotovih izdelkov TOZD »Argo«, kjer sem bil zaposlen od 1955. leta.

Lucijan NEMEC

Novi poslovni prostori (3. in 4. nadstropje) IPR

V nove prostore

Gradnja pakirnice, s katero je TOZD »Začimba« začela v letu 1981, je zaključena. S tem so realizirani cilji zastavljeni v I. fazi, in sicer, dokončanje dveh etaž objekta. Ker pa se je TOZD »Začimba« zaradi manjših stroškov odločila za izgradnjo vseh 4 nadstropij objekta, je tako posegla v dela druge faze, ki obsega dela v zvezi z razširitvijo proizvodnje.

V TOZD »Začimba« pa o razširitvi proizvodnje še ne razmišljajo in so zato na delavskem svetu sprejeli sklep, da se 3. in 4. nadstropje (zaenkrat nekoristna za potrebe TOZD »Začimbi«) uporabita za potrebe raziskovalnega dela. V te prostore se bodo preselile naslednje delovne enote: marketing, raziskave dolgoročnega razvoja in mikrobiološke raziskave, programsko usmerjanje poslovnega sistema, integralni nadzor kakovosti

ter inženiring investicijske izgradnje. Začetek vselitve bo v mesecu septembru. Vsak teden se bo ena delovna enota preselila v nove prostore, jih uredila in nabavila to ali ono osnovno sredstvo, ki ga še potrebuje. Tako se bodo delavci izognili gneči in težavam, ki so z njo povezane. Predvsem pa se bodo stabilizacijsko obnašali pri nabavi nove opreme. Novo bo le tisto, kar delavci potrebujejo pa do sedaj še nimajo.

Vsekakor pa bo selitev v nove prostore pripomogla k boljši koordinaciji, dogovarjanju in komuniciranju med delovnimi enotami in k boljšemu nadzoru nad delovanjem delovnih enot v okviru IPR. Delovnim enotam bodo zagotovljeni normalni pogoji dela in s tem bo dana večja garancija za učinkovitejšo delo strokovnih kadrov.

Tako je izgledal Giovanin »neposredni proizvajalec«, medtem ko je predstavljal našo DO v oddaji radia Ljubljana. Rekel je, da je izgubil listek, na katerega mu je predpostavljeno napisal, kaj mora povedati in da bo zato predstavil DROGO kar po svoje. Pa nič zato, tisti, ki smo oddajo poslušali in ki DROGO poznamo, smo mišljenja, da jo je kar dobro predstavil. Sicer pa, pred tem jo je predstavil tudi Giovaninov predpostavljeno; tako je bila slika popolna.

Regijsko tekmovanje kovinarjev v Kopru

Človek je ustvarjalno bitje. Človek, naravno in družbeno bitje ima prirojeno lastnost želje po znanju in uveljavljanju, po širšem, javnem izražanju in predstavljanju lastnega znanja in to je najbolj pomembna človekova lastnost. Izjeme so sila redke, na srečo.

Znanje si pridobivamo na tisoče načinov, organizirano in neorganizirano, na težje in lažje načine, pač različno. Pa še nekaj je pri tem pomembno. Naše znanje o tem ali onem, danes ali jutri ali kadarkoli prav pride, kot rečeno, nam samim ali drugim. Učimo pa se, dokler živimo.

Presenetljivo težko pa človek predstavlja lastno znanje in sposobnost na organiziran način, ki mu pravimo tekmovanje. Strokovnjaki trdijo, da je glavni razlog temu strah. Strah pred neuspehom. Hočeš nočeš, temu moramo pritrditi. In čeprav včasih (posebno za športna tekmovanja) radi rečemo: pomembno je sodelovati!

Človek pa je nedvomno tudi pogumno bitje, ki z lastnim razumom zmora obvladati te vrste strahu in ga premagati s svojo pomembnejšo lastnostjo, že omenjeno željo po znanju. Kajti res je, da nam vsak preizkus znanja (tekmovanja, izpiti, testi itd.) ponudi dodatna znanja, iznajdljivosti in sposobnosti za določene potrebe dela in življenja.

Ta daljši uvod sem morala napisati iz lastnih izkušenj priprav na letošnje regijsko tekmovanje kovinarjev, ki je bilo drugič na Obalno-kraškem območju v dneh 21. in 22. maja letos.

Piranska občina namreč, resda nima velikih organizacij združenega dela kovinskih dejavnosti. Tekmovanja kovinarjev pa so se lahko udeležili strugarji, orodjarji, rezkalci, brusilci, varilci, mehaniki.

Bruno FLEGO

FLEGO Bruno je vzdrževalec strojev v TOZD »Začimbi«. Njegov osnovni poklic je avtomehaničnik. Svoje znanje je preizkušal v skupini mehanikov OTTO in zasedel odlično prvo mesto. Bruno se je za tekmovanje odločno prijavil in vztrajal celo ob mnenju in dvomu nadrejenega sodelavca, da se za tekmovanje morajo prijaviti taki, ki nam ne bodo delali sramote...

Po tekmovanju sem se pogovarjala z Brunom. Seveda je bil prijetno presenečen nad doseženim odličnim mestom, vendar je menil, da je zadovoljstvo tudi spoznati nove kolege, pridobiti si nove izkušnje, da je bilo tekmovanje tudi veselo in predvsem koristno doživetje, dejal je celo, da obžaluje, da sta na tekmovanju le dva delavca »DROGE«, saj je med številnimi kovinarji še veliko pridnih in sposobnih.

Bruno se je kot prvouvrščeni uspešno udeležil tudi republiškega tekmovanja kovinarjev v Krškem.

STANKOV Duško iz mehanične delavnice »Blagovnega prometa« ni okleval z udeležbo. Njegovi sodelavci so mi dejali vnaprej, da jih bo Duško dobro zastopal. In jih je res.

Kakorkoli, drugo tekmovanje kovinarjev je bilo uspešno že z vidika udeležbe — 81 prijavljenih, medtem ko jih je bilo leto prej na prvem regijskem tekmovanju le 25!

Tekmovanje je potekalo v dveh delih, teoretičnem in praktičnem.

Teoretični del vsebuje vprašanja iz področja predmetov dela, strojev in orodja, osnov proizvodnega procesa, kontrole in kvalitete, varstva pri delu in samoupravljanja in sicer, v obliki pismenih testov.

Praktični del tekmovanja vsebuje elemente točnosti izdelave (kvalitete), učinka in ekonomičnosti izdelave.

Za zaključek: naš samoupravni sistem teži k popolni osebnosti

delavca, ustvarjalca, v vseh njegovih vrednotah.

Prav zato pomenijo proizvodna tekmovanja delavcev enega pomembnih prispevkov k tem načelom. S popolnejšim obvladovanjem tehnične kulture so samoupravljalcem odprte vse možnosti za popolno odločanje o svojem delu in njegovih rezultatih, s tem pa ima samoupravljavec tudi pomembno vlogo v izgradnji socialističnega samoupravnega sistema.

Dragica MEKIS

EKONOMSKI KOTIČEK ZA NEEKONOMISTE

V vsakdanjem življenju se pogosto srečujemo z ekonomskimi izrazi, ki so nam tuji oziroma ne poznamo njihovega pomena. Zal so tudi naša poslovna poročila, plani... pisana v tem jeziku in so nam na ta način dokaj nerazumljiva ter nas že na začetku branja, poslušanja odbijajo oziroma nismo pozorni v tisti meri, kot bi bilo potrebno.

Osnovni namen »Ekonomskega kotička za neekonomiste« je, da seznanimo bralca-kona sorazmerno razumljiv način z ekonomskimi pojmi oziroma pojasnjuje določene probleme ekonomskega področja. V prvi vrsti bi želel poudariti, da ni niti v obrobju pojasnjevanja strokovna razprava, temveč bo celo včasih vsled razumljivosti določen pojem obrazložen tako, da bo v nekem pogledu sprašljiv s čiste strokovnega stališča (oziroma bi bila možna teoretična razprava).

Pozivam bralce-ce, da se priključijo z vprašanji oziroma obogatijo »Kotiček« s svojimi pogledi.

V tej številki bom poskušal pojasniti pojma AMORTIZACIJA in IMAGE.

AMORTIZACIJA:

Delavci v združenem delu smo dolžni obnavljati delovna sredstva (stroje, stavbe, pisalne mize, vinograde...), ki jih uporabljamo pri svojem delu. Pri tem je potrebno upoštevati življenjsko dobo delovnega sredstva ter v povezavi z njo odmerjati denarna sredstva za njihovo nadomestitev, ko bodo le-ti iztrošeni, zastareli. Pri odpisovanju vrednosti delovnih sredstev lahko upoštevamo časovni vidik (ČASOVNA AMORTIZACIJA), ki ima svojo zasnovano v času nameravnega obratovanja delavnega sredstva ter glede na ta kriterij odmerja denarna sredstva za njihovo nadomeščanje.

PRIMER: Stroj je imel nabavno vrednost 30.000,00 din, njegova življenjska doba je 10 let ob odpisu pa bo imel odpisano vrednost 3.000,00 din.

letna amortizacijska stopnja = $\frac{\text{nab. vrednost} - \text{preostala vred. življ. doba} \times \text{nab. vrednost}}{\text{30.000,00} - 3.000,00} \cdot 100^1 = 9$

Stroj vsako leto odpišemo 9 % njegove vrednosti.

1 — izraženo v procentih

Vemo pa tudi, da se lahko stroj ali neko drugo delovno sredstvo izrablja v tesni povezavi z njegovo uporabo, (kako pogosto ga uporabljamo oziroma koliko proizvede). Omenjeni vidik odpisovanja delovnega sredstva rešujemo s pomočjo FUNKCIONALNE AMORTIZACIJE.

PRIMER: Kupimo 3 t kamion, s katerim bomo lahko prevozili 500.000 km, torej je njegov učinek $3 \times 500.000 = 1.500.000 \text{ t/km}$. Omenjeni kamion stane 1.000.000,00 din.

Amortiz. na mersko enoto = $\frac{\text{nab. vrednost}}{\text{število merskih enot v življenjski dobi}}$

= $\frac{1.000.000}{1.500.000} = 0,67 \text{ din na } 1 \text{ t/km}$

Kamionu bomo obračunavali 0,67 din na prevozeni t/km.

Poleg teh poenostavljenih primerov izračunavanja amortizacije pa se pojavljajo problemi intenzivnosti odpisovanja vrednosti delovnih sredstev (ali odpisujemo vsako leto, ali v prvih letih več, manj...), revalorizacije delovnih sredstev (ponovnega vrednotenja, saj vemo, da ima stroj, ki smo ga kupili pred 5 leti danes 3x, 4x ali večkratno nabavno vrednost), vendar pa o teh »problemih« v enem izmed naslednjih »kotičkov«.

IMAGE:

Pod tem pojmom se podrazumeva »slika«, mnenje, ki (jo) ga imajo ljudje o določeni organizaciji. Omenjeno mnenje je izredno pomembno in se med drugim zrcali v odnosu do proizvajalcev ali storitev, ki jih na tržišče ponuja omenjena organizacija. Iz izkušnje vemo, da imamo lahko čisto drugačen odnos do enakih proizvodov dveh različnih proizvajalcev (n.pr. televizor EI Niš oziroma televizor KÖRTING Gorenje—Velenje). Pri ustvarjanju slike (image) DO je potrebno naglasiti, da je to stvar vseh zaposlenih v delovni organizaciji (kdor nima dobrega mnenja o sebi, ne more pričakovati, da ga bodo imeli drugi) posebno pa strokovnih služb v delovni organizaciji (marketing — stiki z javnostjo in ekonomska propaganda). Želel bi poudariti, da se dobra »slika« (IMAGE) izgraja izredno počasi, da pa se hitro uniči dober sloves.

PRIPRAVIL: Franc OHNJEK

ZAHVALA

Ob izgubi dragega moža in očeta

KODELJA MARJANA

se zahvaljujemo celotnemu kolektivu TOZD »Začimbi« za finančno pomoč, izrečeno sožalje in darovano cvetje.

Vsi njegovi